

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL
Ayaşlı ile Kiracıları

İletişim Yayınları 3254 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 578

ISBN-13: 978-975-05-3431-7

© 2023 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2023, İstanbul

EDITÖR Emre Bayın

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Celal Galip

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44871

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31 Bağcılar 34218 İstanbul

Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL

Ayaşlı ile Kiracıları

NOTLANDIRARAK YAYINA HAZIRLAYAN

Behçet Çelik

TANIL BORA'NIN ÖNSÖZÜYLE

MEMDUH ŞEVKET ESENDAL 29 Mart 1883'te Çorlu'da doğdu. Mülkiye Mektebi'nin ikinci sınıfına kadar okumasına rağmen düzenli ve sürekliliği bir okul hayatı olmadı. 1906'da İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne üye oldu. Başlangıçta ücretli bir çalışan olarak cemiyette yer alırken sonradan İttihatçılığı benimsedi. Cemiyet içinde oluşan "mesleki temsilciler" grubunda Kara Kemal ve Ali İhsan (İlloğlu) ile birlikte yer aldı. Esnaf Odaları Mümessillliği, Anadolu Vilayetleri Müfettişliği gibi görevler üstlendi, müfettişlik görevi sayesinde Anadolu'yu gezme, Anadolu insanını tanıma fırsatı buldu. İlk öyküsü 1908'de *Tanın*'de yayımlanan Memduh Şevket, TBMM'nin kurulmasıyla Anadolu'ya geçti. 15 Aralık 1924 ile 1 Eylül 1925 arasında otuz sekiz sayı yayımlanıp Takrir-i Sükûn Kanunu ile kapatılan *Meslek* gazetesinde hikâyeleri, *Miras* romanı ve karikatürleri yayımlandı. Bu dönemde karikatürleri nedeniyle takibata da uğradı. Sonraki yıllarda Tahran ve Kabil'de büyükelçilik görevlerinde bulundu, bu iki görev arasında 1931-1933 yıllarında Elazığ milletvekilliği yaptı. Kabil büyükelçiliğinden affını isteyip Türkiye'ye döndükten sonra da Bilecik milletvekili olarak 1941-1950 arasında TBMM'de bulundu. İkinci Dünya Savaşı'nın en zorlu yıllarında (1942-1945) CHP Genel Sekreterliği görevini üstlenen Esendal, 16 Mayıs 1952'de Ankara'da vefat etti.

M.Ş., M.Ş.E., M. Oğulcuk, Mustafa Memduh, Mustafa Yalınkat, Meşe gibi müstearlar kullanan Esendal'ın ilk romanı *Ayaşlı ile Kiracıları* 1934'te yayımlandı, 1946'da CHP Armağanı'na layık görüldü. 1946 yılında *Hikâyeler / Birinci Kitap* ve *Hikâyeler / İkinci Kitap* adlarıyla iki öykü kitabı da yayımlayan Esendal'ın mektupları, anıları ve birçok öykü kitabı ölümünün ardından kitaplaştı.

Romanları: *Ayaşlı ile Kiracıları* (1934), *Vassaf Bey* (1983), *Miras* (1983). Öyküleri: *Hikâyeler / Birinci Kitap* (1946, daha sonra *Otlakçı* olarak 1958), *Hikâyeler / İkinci Kitap* (1946, daha sonra *Mendil Altında* olarak 1958), *Temiz Sevgiler* (1965), *Ev Ona Yakıştı* (1971), *Sahan Külbastısı* (1983), *Veysel Çavuş* (1984), *Bir Kucak Çiçek* (1984), *Hava Parası* (1984), *İhtiyar Çilingir* (1984), *Bizim Nesibe* (1985), *Kelepir* (1986), *Gödeli Mehmet* (1986), *Güllüce Bağları Yolunda* (1992), *Gönül Kaçanı Kovalar* (1993). Diğer kitapları: *Tahran Anıları ve Düşsel Yazılar* (1998), *Kızıma Mektuplar* (2001), *Oğullarıma Mektuplar* (2003).

Ayaşlı ile Kiracıları

1

Yeni yapılmış büyük bir apartmanın dokuz odalı bir bölümünde oturuyoruz. Bu bölümü, Ayaşlı İbrahim Efendi adında biri tutmuş, isteyenlere oda oda kiraya veriyor. Odalar, loşça bir koridorun iki yanına sıralanmış, dizilmiş. Koridorun en sonunda banyo odasıyla mutfak var. Benim odam, koridora girince sağdan birinci kapı.

Ev sahiplerinin bitmek tükenmek bilmiyen karı koca kavgalarını, kontrat bitsin diye, altı ay çekip oturduğum eski odamın günü yaklaştıkça sevinerek kendime yeni, temiz bir oda ararken dışarıya giden bir arkadaşım bana bu yeni odayı bırakınca çocuk gibi sevindim ve hemen o gün, eşyayı toplayıp buraya taşındım.

Soluk benizli, arık bir hizmetçi kızın yardımıyla yatağımı kurdum. Eşyayı, kitapları yerleştirmeyeği ertesi güne bıraktım. O gece yemekten döner dönmez yatağıma girdim. Yerimi yadırgamam; deliksiz bir uyku çıkarmışım. Pencerelerin perde gibi kapanan pancurları odaya loşluk verdiğinden uykum biraz da uzunca olmuş.

Yatakta uyanıp kendimi yeni odada bulunca sevindim. Yukarı kattan ayak sesleri duyuluyor. Bizim bölükte hiç ses yok. Bir misafirlikte, bir yabancı yerde imişim gibi içimde bir çekingenlik duyuyorum. Daha ne ev sahibi Ayaşlı'yı, ne komşuları tanıyorum. Ne zaman yatar kalkarlar, burada türe nedir? Yavaşça kapıyı açtım, koridora çıktım. Hiç ses yok. Dün bana yardım eden soluk hizmetçi bir sabah kahvesi olsun pişirmez mi? Odama dönerken hizmetçinin kafası mutfak kapısından görüldü. Durdum.

– Bir şey mi istediniz?.

– İstiyordum ya; sen bana bir kahve pişiremez misin?

– Kahveniz varsa pişireyim.

– Kahvem... Olmalı. Olmazsa birini yollayıp aldırılmaz mıyız?

– Bakayım, kapıcı gelmişse!

Odama geldi, para verdim, gitti.

Ben, kapıcı gidecek, gelecek diye beklerken kız kahveyi pişirmiş, getirdi.

– Nereden buldun? diye sordum.

– Faika Hanım'lardan aldım, kapıcı geç gelir, dedi.

– Sen bana biraz yardım etsen de odayı toplasak.

– Kahvenizi için de ben gelirim.

Biraz sonra ben kitapları toplamağa, çamaşırlarımı dolaplara koymağa başladım, o da yatağı düzeltmek istedi. Yorgamı pencere önüne getirdi, döndü bana dedi ki:

– Çamaşırınız varsa ben yıkarım.

– Hı, kaç paraya yıkarsın, dedim.

– Bir kere yıkıyayım, beğenirseniz... başkalarına ne veriyorsanız, ben de o kadara yıkarım.

– Olur, dedim.

Akıllı bir kıza benziyor. Yalnız bana, hasta, bitkin görünüyor. Bu kız bu arıklığıyla çamaşır yıkar mı? Yıkayabilir mi? Yorgamı kaldırmağa gücü yetmiyor. Güçlkle ayakta du-

ruyor gibi görünüyor. Acımağa başladım! Buna hizmet ettirmek yazık... Ayakları total bir ata araba çektirmek gibi. “Hadi kızım, sen hizmet etme, bırak ben yaparım,” desen gücüne gidecek! Buna “Sen hizmet edemezsin, hastasın” demek, “Git de bir köşede acıdan öl, insanlar arasında gezip de onları da üzüntüye uğratma!” demektir.

– Sen hasta mısın? Niçin böyle soluyorsun, diye so-
racaktım, belki hatırı kalır diye düşündüm vazgeçtim.

– Senin adın ne?..

– Halide.

Aradan biraz geçti, o bana sordu:

– Siz maliyede misiniz?

– Yok bankada çalışıyorum.

– A, hangi bankada? Bu büyük bankada mı? Bizim Cemile de şimdi orada çalışıyor. Eskiden bu üstümüzdeki katta altıncı dairede çalışırdı. İkimiz bir odada otururduk. Çok iyi kızdır. Siz Cemile’yi tanımıyor musunuz?

– Tanımıyorum.

– Feyyaz¹ Bey’le beraber oturuyorlar. Sizin bankada Feyyaz Bey var, işte onunla.

Bizim bankada belki Feyyaz Bey var, ama ben tanımıyorum.

– Nasıl adam, genç mi, ihtiyar mı? diye sordum.

– A, yaşlı adam, yetişmiş kızları var. Ama olsun iyi bakıyor ya. Bin gencine değişmem. Gençlere ver ki yesinler.

Biraz durduktan sonra:

– Cemile talihli kızdır, üstü başı, oda kirası hep ondan. Bankadan aldığı yanına kalıyor.

Yan gözle Halide’ye baktım. Eğer böyle ölü benizli olmasa hiç de fena kız değil! Esmerce, ama kaşı gözü yerinde; sevimsiz de değil. Cemile acaba bundan güzel mi?

– Siz Maliye Tahsil Şubesinde Rasim Bey’i biliyor musunuz?

1 AVK’da ve AIK’da romanın girişinde bu karakterin adı Feyzi diye geçiyor, ama roman ilerlediğinde bu karakter karşımıza iki kez Feyyaz olarak çıkıyor.

- Rasim Bey!.. Bilmiyorum. Hangi tahsil şubesinde?
- İşte o yeni doldurdıkları yerde.
- Yeni doldurdıkları yeri de bilmiyorum. Neyse.
- Bilmiyorum, dedim, niçin sordun?
- Hiç, çok iyi insanlardır da!.. Ben geçen kış hastalanmış-
tım, çalışmadım. Onlar bana baktılar. Kendisi olsun, ablası
olsun. Onlar olmasaydı bana kim bakardı?
- “Gene hasta düşeceğini biliyor” diye düşündüm.
- Senin kimsen yok mu? deye sordum.
- Yok, dedi hepsi öldüler.
- Buradan kaç para alıyorsun?
- On lira veriyorlar, dedi, yemeği de onlarla yiyorum.
- Kimlerle?
- İşte Faika Hanım’larla.
- Faika Hanım kim oluyor?
- Babanın kızlığı yok mu, dedi.
- Ben bilmiyorum. “Baba” dediğin kimdir, onu da tanımi-
yorum.
- Baba, işte burayı tutan değil mi?
- Burayı tutan Ayaşlı İbrahim Efendi.
- İşte İbrahim Efendi. Onlar “baba” diyorlar, ben de alıştım.
- Üvey kızı babasının yanında mı oturuyor?
- Kızı dipteki odada, baba sizin bu yanınızdaki odada.
- Dün taşınırken burada değil miydi?
- Buradaydı ama ben hangi odada oturduğunu nereden
bilirim? Babanın kızı tek başına mı oturuyor?
- Kocasına var ya! Şoför Fuat. Şimdi İstanbul’dan anasını da
getirmiş, hep bir odada oturuyorlar.
- Sen de onların yanında mı kalıyorsun?
- Benim bir odam var. Geceleri giderim.
- Babanın yanında bir genç delikanlı var, o kim?
- Babanın oğlu; köydeki karısından.
- Ayaşlı Faika’nın anasını burada almış. Yalnız nedense bu

yeni karısı babayla bir yerde oturmuyormuş. Kadının ayrı evi varmış. Arasına kızını görmeğe gelirmiş. O zaman baba ile de oturup konuşuyorlarmış. Faika da anasını görmeğe gidirmiş. Halide'nin dediğine bakılırsa, anası Faika'dan daha güzelmiş.

Bunları konuşurken odayı düzeltiyorduk. Hizmetin çoğunu ben gördüm, o yalnız toz aldı.

Bir aralık sordum.

– Nerelisin, dedim.

– Ben mi?.. Ben Ezirgânliyım.²

– Hı, konuşman hiç Ezirgânlı'ya benzemiyor.

– İstanbul'da çok kaldım.

Halide'nin anlattığına göre ufak yaşında Ezirgân'da kocaya varmış. Sonra muhacirlikte kocası ölmüş. İstanbul'da bir topçu kaymakamı bunu yanına almış. İki sene onun yanında kaldıktan sonra hastalanmış, hastahaneye yatırmışlar. Bir daha topçu kaymakamının evine dönmemiş.

Bir ebe hanım, “Seni bir kocaya veririz” deye bunu evine götürmüş. Bir zamanlar da onun yanında kalmış, evlendirecekler deye beklemiş. Sonra bakmış ki evlendirecekleri yok, yalnız çalıştırıyorlar; bir arkadaşı ile sözü bir edip kaçmış, buraya kadar gelmişler. O zamandan beri, burada hizmetçilik edip geçiniyormuş. Yüzüne baktım. Bu kız kaç yaşında olmalı ki bunu muhacirlikte kocaya da vermiş olsunlar? Yalan söylüyor, ama varsın söylesin!

– Nerelerde çalıştın?

– Evlerde çalıştım. Muhittin Bey'i tanıyor musunuz?

– Hangi Muhittin Bey?

– Su şirketinde.

– Tanımam.

– İşte onlarda durdum, Gayret otelinde çalıştım. En iyisi gene oteller. Evlerde çalışmak güçtür.

2 Erzincan'ın eski adı.

- Niçin?
– Güçtür. Ne erkeğinden rahat vardır, ne kadınından...
– Burada çalışıyorsun, burası ev değil mi?
– Değil ya, burası ev mi? Ev olsun, hanım olsun da bak!
Hanım olsa seninle gelip konuşabilir miyim?
– Hımmm, kıskanıyorlar desene!
– Aman kıskanmayan! Da... Hizmetçi adam mı seninle konuşsun?
– Demek konuşturamazlar?
– Konuşturamazlar ya! Ben neler gördüm. Eve evlâtlık kızlar alırlar; görsen onlara neler yaparlar. Ben İrfan Bey'in evinden o evlâtlık kızlar yüzünden çıktım. Senin kışın soğuk suyla taşlık sildiğin var mı?
Halide'yi dışardan çağırmasalar daha söyleyecekti.

2

Ertesi günü erken, gene bilmem niçin, Halide'yi ararken, mutfakta, kısaca boylu, kısıkça sesli, başı yazma yemeni, sırtı örme hırkalı, ihtiyarca bir hanımla karşılaştık, konuştuk. Bu hanım, şoför Fuat'ın anası, Faika Hanım'ın kaynanası imiş. İstanbul'dan, yalnız bir kaç gün için oğlunu, gelinini görmeğe gelmiş, yirmi gün olmuş daha gidemiyormuş. Oğlu, gelini yalvarıyor, salıvermek istemiyorlarmış. Bu hanımın İstanbul'da biri ergen, öteki taze dul iki kızı varmış. Küçüğü hocalık, büyüğü daktiloluk ediyormuş.

Bana bunları anlattıktan sonra, bu hanımın biraz da gelinini çekiştireceğini samıyordum, yanılmışım! Gelini için hiç bir şey söylemedi. Onun yerine oğlunu çekiştirdi: Bu hanım zengin bir yağlıkçının kızı, bir polis komiserinin karısı imiş. "O zamanın polis komiserinin de adı, şanı vardı" diyor. Anlaşıyor ki parası da varmış. Bu hanıma baba-

sından epeyce kıvrıntı kalmış. Bu kalan mallar arasında: Bir bostanın dörtte biri, Ayvansaray'da bir çekek yerinin yarısı da varmış.

Kadın kızlarını okutmuş, yazdırmış, adam etmiş. Oğlunu da okutmak istemiş ama Fuat okumamış. “Şoför olacağım” diye tutturmuş. Elde ne varsa satmış savmışlar, kadının gümüş zarfları, gümüş kemeri, bir çift zümrüt küpesi de gitmiş. Bunlarla Fuat'a az kullanılmış bir otomobil almışlar. “Bari bir işe yarasa!” İki hafta geçmeden otomobil bozulmuş. Hadi tamire. En sonunda da Büyükdere yolunda bir hendeğe düşmüş, hurda yerine satmışlar. O zaman Fuat'ın elinde şoför kâğıdı bile yokmuş. Bu hanım gitmiş eşe dosta yalvarmış, çalışmış, kırk lira da para yedirmiş, şoför kâğıdı almışlar. Sonra Fuat, “İş buldum, Balıkesir'e gidip şoför olacağım!” demiş, çıkmış, gitmiş. O zaman bu hanım çok söylemiş, “Ben sana şoför kâğıdını gitsin, yabanın memleketlerinde sürünsün diye mi aldım?” demiş. Amma Fuat dinlememiş:

– Balıkesir yaban memleketi mi ya? Orası bizim değil mi?

– Gene onlar da Müslüman amma İstanbul hiç bir yere benzemez, dedi.

Kadın yalnız kendi oğlunun değil, hükümetin de İstanbul'u bırakıp buralara gelmesine akıl erdiremiyor:

– O canım İstanbul'u bırakıp bu dağ başlarına gelecek ne vardı, diyor, şimdiki zaman adamlarında da akıl kaldı mı? Ben şu kadın aklımla kendimi onlara değişmem. Bir kadınların kıyafetlerine baksınlar.

– Ne var ya, kadınların kıyafetleri fena mı? dedim.

– İyi mi, dedi, ben hiç birini beğenmiyorum. Zurafa kadınlar gibi hepsi saçlarını kesmişler. Bizim zamanımız da zurafa kadınlar saçlarını keserlerdi. Saç kadının zinetidir. Ben ona şaşmıyorum: Bir takım benim gibi koca karılar da saçlarını kesiyorlar da...

– Yok canım, siz kocakarı mısınız?

– Kocakarı ya, baksanıza mihnet bizi neye döndürdü? Benim akranım hanımları görseniz şaşarsınız. Vallâhi daha taze kız gibi duruyorlar. Rahmetli sağ olsaydı ben de böyle olmazdım ya...

– Gene de neniz var! Biz taze hanımları da görüyoruz!

– O tazeleri sorma. Hepsi düzgün, boya güzeli. Ben genç oldum, ihtiyar oldum, bu yaşa kadar rastık nedir, düzgün nedir bilmem. Bir cahillik edip süs yapacak olsak, eve gelince hemen yüzümüzü, gözümüzü yıkardık ki, babamız görüp de bize darılmasın diye. Bir kere sevaptır diye sürme çekmiştim, babam rahmetli görmüş, nur içinde yatsın, hiç böyle şeyleri sevmezdi, hemen anneme söylemiş: “Bir daha o kılıkta karşıma çıkmasın” demiş. Bir daha kimin haddine düşmüş. Şimdikilerde o korku, o saygı da yok.

Amma yalnız başkalarınınkiler mi? Değil. Benimkiler de... Bacak kadar çocuklara söz geçmiyor. Benim kızlara o kadar söyledim, “Şu saçlarınızı ben ölünceye kadar olsun kesmeyin” dedim. Dinletemedim. O canım saçları görseydiniz! Oturdum, hep ağladım. Amma güzel oluyorlar mı? Hepsi maskaraya dönüyorlar. Ben hiç birini beğenmiyorum!

Allahın bildiğini kuldan ne saklıyayım. Bana sorsanız, ben artık kadın kalmadı, diyorum. Niçin mi? Şimdiki kadınların hepsi birer erkek Fatma! Sokak bunlar için, kalem bunlar için, tiyatro, sinema bunların. Gitmedikleri neresi var? Amma kabahat kimde? Gene erkeklerde. Bizim zamanımızda bir kadın dar çarşafı sokağa çıksa, polisler çarşafını yırtarlardı. Bir kadın, bir erkek, bir arabaya binemezlerdi.

Şimdi istersen omzuna al da gezdir, polisler başımı bile çevirmiyor. Böyle de polis olur mu? Bunları hep o hürriyet yaptı. Bilmem siz de hürriyetçi misiniz?

– Hayır, değilim, dedim.

– Doğru, o zaman siz daha çocuktunuz dedi, aman Al-

lahım, görseniz neler yaptılar. Bizim rahmetli söyledi: “Bu millet adam olmaz” dedi. Bütün düvelller ayağa kalktılar “İlle hürriyet olmayacak” dediler, Bulgar Çatalca’ya kadar geldi, gene bir şey beceremediler.

Biz ihtiyar kadınla konuşurken Faika Hanım odasından çıktı, geldi kapının kenarına dayandı, bizi dinlemeğe başladı. Biribirimizi yeni görüyoruz, bir selâm vermeliydi, bir söz söylemeliydi. Sanki çoktan tanışıyormuşuz gibi, biraz sonra söze de karıştı. Bu hanımı alıcı gözüyle süzdüm: Hiç fena değil! Yalnız biraz çocuksu. On üç yaşındaki mektepli kızları andırıyor. Elbisesi, giyinişi de bir şoför karısı giyinişine benzemiyor. İpekli entarisi, yeni berber elinden çıkmış dalgalı saçları, yüksek ökçeli, atlas terlikleri ile daha çok yosma kızlara benziyor! Bilmeyenler bunun iki çocuk anası olabileceğini akıllarına bile getirmezler.

Faika Hanım şoför Fuat’la evleneli bir buçuk sene olmuş, bu bir buçuk sene içinde Faika bir çocuk doğurmuş, birini de yakında düşürmüş. İlk doğurduğu çocuk Faika’nın anasının yanında bakılıp büyütülüyormuş. Faika’nın bir de ablası var ki, hatırlıca ve paralıca birinin metresi imiş. Bu hanım Faika’ya benzemiyor, çok güzel bir kadın. Çok temiz de giyiniyor. Faika’nın üstü başının düzgün olması da kocasının parası ile değil; anasından, ablasından, üvey babasından aldığı paralarla giyinip, kuşanıyor, kocasına da para veriyor.

Faika Hanım’ın üvey babasile yeyip içmeleri de ayrı. Ayaşlı, Faika’nın odasına giderse, onlarla birlikte yemek yerse misafir gibi gidiyor. Bir iyi yemekleri olursa onu da çağırıyorlar, yahut ona da bir tabak veriyorlar. Ayaşlı oğlu ile beraber yeyip ayrı yaşıyor. Ayaşlı kendisi mutfağa girip yemek pişiriyor. Ekmek, peynir, salata, pasturma ile de günlerini geçirdikleri oluyor.

Ben Faika’nın kaynanasile konuşurken mutfak masasının

kenarına ilişip oturmuştum. Halide odalardan birinde imiş, biraz sonra o da geldi. Bana sormadan bir kahve pişirip yanına koydu. Faika da odasından bir hanım sigarası getirdi.

– Kahveniz imansız gitmesin, dedi.

Teřekkür ettim:

– Gitmesin, dedim.

İlkin kocakarının dedikodusu, sonra da Faika'nın oraya gelmesi beni mutfakta alıkoydu ve bu üç kadınla aramızda hemen bir dostluk, bir sıcaklık uyandırdı.

Bize kahveyi verdikleri sırada odanın birinden, arkasına uzunca bir hırka giymiş, yaşlı bir efendi çıktı, öksürerek banyo odasına girdi. Halide onu görmedi amma öksürüğünden kim olduğunu anladı. Faika Hanım'dan sordu:

– Hamama mı girdi?

Faika bařıyla “evet” diye iřaret etti.

Halide suratını ekşitti:

– Daha şimdi temizledimdi, dedi, ben onu gitti sanıyordum. Ben böyle pis adam görmedim.

Faika'nın kaynanası:

– Sus, dedi.

– Yalan söylemiyorum ya, vallahi şimdi, çıksın da gidin bakın! Geçen sabah hem öğürdüm, hem temizledim.

Faika'ya:

– Kimdir bu adam, diye sordum.

– řefik Bey, dedi, konsolosmuř, şimdi bir sefarette tercümanlık ediyormuş.

– Niçin Halide böyle söylüyor?

– İhtiyarlamış, kendine bakamıyor, banyoyu kirletiyor.

Kimbilir hastalığı da mı vardır nedir!

Faika'nın kaynanası Halide'ye:

– Allahın gücüne gider kızım, dedi, ne oldum dememeli, ne olacağım demeli!

– Aman canım, onunki ihtiyarlıktan mı? Kendisi pis in-

san. Ne ihtiyarlar var. Baba ihtiyar değil mi? Hasan Bey ihtiyar değil mi?

Bu sözü söyleyince Halide aklına bir şey gelmiş gibi bana baktı:

– Ha, sahi, dedi. Hasan Bey sizi tanıyormuş, sizi bekledi, uyanmadınız. Onun da işi varmış, gitti. Akşama sizi görecek.

– Hasan Bey kimdir, diye sordum.

Halide:

– İşte bizim beş numarada oturan, dedi, sizin hemşeriniziymiş.

– Benim hemşerim... Nasıl adam bu? Uzun boylu bir adam mı?

– Evet, uzun boylu.

– Kalın sesli.

Faika da söze karıştı:

– Evet, evet, güzel davudî sesi var, dedi.

– Ha, tanıdım. E, nerede şimdi?

– İş varmış, gitti, akşama gelir.

– O, burada mı oturuyor?

– Evet, burada, beş numarada oturuyor.

– Ya! Çok iyi, akşama konuşuruz.

Biz, bunları konuşurken Faika'nın odasından on yedi, on sekiz yaşlarında sanılır bir genç çıktı. Görünce, bunun şoför Fuat olduğunu anladım. Kısa boylu, karısı gibi ufak tefek, açık göz olduğu gözlerinden belli bir genç. Kasketi elinde idi. Başını ile beni terbiyelice selâmladı.

Faika'ya:

– Beyiniz değil mi, dedim.

– Evet, dedi.

Elimi uzattım. Fuat gene terbiyelice elimi sıktı. Sonra karısına bir şeyler söyledi. Faika:

– Sahi, niçin burada oturuyoruz? Odaya buyurmaz mısınız? dedi.